

До разової спеціалізованої вченої ради Phd 9616

Волинського національного університету

імені Лесі Українки

43025, м. Луцьк, проспект Волі, 13

ВІДГУК

Офіційного опонента Щербанюк Оксани Володимирівни

доктора юридичних наук, професора, завідувача кафедри

процесуального права Чернівецького національного університету

імені Юрія Федьковича на дисертацію Воеводи Марії Вікторівни на

тему: «Інститут права притулку: досвід України, Великобританії та

країн Європейського Союзу»,

подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії (PhD) за

спеціальністю 081 «Право»

Актуальність теми дисертаційного дослідження. Дисертаційне дослідження М.В. Воеводи присвячене надзвичайно актуальній та соціально значущій проблематиці сучасного міжнародного та національного права – інституту права притулку, який набуває особливої важливості в умовах глобалізації, зростання міжнародних міграційних процесів та загострення гуманітарних криз у різних регіонах світу. В останні десятиліття спостерігається суттєве збільшення кількості осіб, які шукають притулку через військові конфлікти, переслідування за політичними, релігійними, етнічними чи іншими ознаками. Ці обставини вимагають всебічного наукового аналізу, що робить тему дисертації вкрай актуальною.

Особливо гостро актуальність тематики проявилася у зв'язку з повномасштабною військовою агресією російської федерації проти України, яка спричинила безпрецедентні масштаби внутрішнього

переміщення осіб та еміграції населення за кордон. Ця ситуація поставила перед Україною та іншими державами Європи серйозні виклики щодо нормативного та практичного забезпечення захисту прав та свобод людей, які шукають притулок. Таким чином, дисертаційне дослідження, присвячене порівняльному аналізу правового регулювання інституту притулку в Україні, Великобританії та країнах Європейського Союзу, є актуальним і надзвичайно важливим для науковців, практиків, державних органів і міжнародних організацій.

Крім того, дослідження дозволяє краще зрозуміти специфіку європейських правових стандартів щодо права притулку, а також практичні виклики і труднощі їх імплементації на національному рівні, що має принципове значення для інтеграційних процесів України до Європейського Союзу та формування ефективної державної політики у сфері міграції.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Автором проведено комплексне, глибоке та всебічне дослідження з використанням широкого спектру джерел, нормативно-правових актів та наукових праць. Наукові положення, висновки та рекомендації дисертації ґрунтуються на ретельному аналізі національного законодавства України, Великобританії та законодавстві Європейського Союзу, а також міжнародних документів у сфері прав людини. Висновки мають належне теоретичне та емпіричне підґрунтя, підтверджуються науково-доказовим аналізом, що свідчить про високий ступінь їх обґрунтованості. Автором було ретельно вивчено практику застосування міжнародних норм на рівні окремих країн, що дозволяє робити зважені й аргументовані рекомендації щодо вдосконалення українського законодавства та міжнародного співробітництва у сфері міграції та притулку.

Оцінка змісту дисертації та її оформлення. Дисертація Воеводи М.В. характеризується високим рівнем змістовного наповнення та наукової

структури. Робота складається з вступу, чотирьох ґрунтовних розділів, висновків, списку використаних джерел. Вступ містить обґрунтування актуальності теми, чітке визначення об'єкта, предмета, мети, завдань дослідження та методологічних підходів. Кожен розділ логічно пов'язаний з іншими, що свідчить про цілісність і завершеність структури роботи. Перший розділ має історико-правовий характер і розкриває еволюцію інституту права притулку; другий — присвячений українському законодавству; третій — законодавству ЄС; четвертий — британській моделі. Така логіка побудови забезпечує цілісне уявлення про предмет дослідження.

Автором використано широкий спектр нормативно-правових джерел, включаючи міжнародні договори, національні акти, директиви та рішення міжнародних судових органів, що значно підвищує наукову цінність та практичну значущість отриманих результатів. Важливо зазначити, що робота насичена детальним аналізом, глибокими порівняльними характеристиками, які дозволяють комплексно оцінити особливості правового регулювання права притулку в різних правових системах. Також авторка якісно використала статистичні дані, що додають емпіричної значущості висновкам роботи. У дисертації детально описані основні етапи розвитку інституту права притулку, що дозволяє краще зрозуміти історичні та сучасні тенденції його становлення та функціонування у міжнародному та національному праві.

Оформлення дисертації відповідає всім чинним стандартам наукових робіт. Робота написана якісною академічною мовою, з дотриманням належних посилань та оформлення списку використаних джерел, що свідчить про високий рівень наукової культури автора.

Ступінь апробації та впровадження результатів дисертаційної роботи. Результати дослідження Воєводи М.В. знайшли широке відображення у наукових публікаціях, включаючи статті у фахових

журналах та виступи на міжнародних конференціях. Дисертант успішно апробувала результати своєї роботи, що підтверджується публікаціями та участю у наукових заходах. Основні теоретичні та практичні положення й результати дослідження висвітлено у 10 публікаціях, 4 із яких – статті у фахових виданнях України, 6 – тези виступів на науково-практичних конференціях. Додатково слід наголосити на значній кількості публікацій, присвячених окремим аспектам дослідження, що свідчить про ґрунтовний та систематичний підхід авторки до вирішення наукових завдань.

Наукова новизна, теоретичне і практичне значення. Авторкою вперше у вітчизняній юридичній науці здійснено комплексний порівняльно-правовий аналіз інституту права притулку в законодавствах України, Великобританії та Європейського Союзу. Вперше запропоновано систематизацію спільних і специфічних особливостей у правовому регулюванні притулку, що дозволяє визначити ключові фактори та умови, що впливають на ефективність реалізації права на притулок.

Авторка вперше сформулювала ідею про необхідність створення універсального міжнародного акту щодо права притулку, який би забезпечував стандартизацію та уніфікацію процедур надання захисту шукачам притулку на глобальному рівні. Важливим досягненням є також класифікація історичних етапів еволюції інституту притулку, яка дозволяє чітко простежити розвиток міжнародних і національних механізмів правового захисту цієї категорії осіб.

Крім того, новизна роботи полягає у поглибленому аналізі впливу військових конфліктів та кризових ситуацій на формування міжнародного та національного правового регулювання інституту притулку. Запропоновані автором висновки та рекомендації мають не лише теоретичну, але й значну практичну цінність для подальшого розвитку національного законодавства України та міжнародного права у сфері міграції та прав людини.

Теоретичне та практичне значення результатів дослідження.

Результати дослідження мають велике практичне значення для вдосконалення законодавства України у сфері міграції та притулку. Запропоновані автором рекомендації можуть бути використані для гармонізації українського законодавства з міжнародними стандартами, що сприятиме захисту прав біженців та інших категорій осіб, які шукають притулку. Крім того, результати роботи можуть бути корисні для державних органів, громадських організацій та науковців у сфері міграції та захисту прав людини. Практична цінність роботи також полягає в тому, що авторкою запропоновано конкретні шляхи та механізми для подолання існуючих проблем у реалізації права притулку на національному та міжнародному рівнях.

В той же час, визначивши позитивні сторони дослідження, необхідно наголосити на тому, що окремі положення дисертаційної роботи Воеводи М.В. є дискусійними або потребують додаткового обґрунтування:

1. Варто було детальніше розглянути питання практичних складнощів реалізації міжнародних стандартів на рівні окремих держав, зокрема щодо ресурсів для інтеграції шукачів притулку.
2. Недостатньо уваги приділено аналізу впливу міграційних процесів на суспільну думку в країнах ЄС та Великобританії.
3. Окремі аспекти міжнародного співробітництва у сфері притулку могли бути висвітлені глибше та системніше.

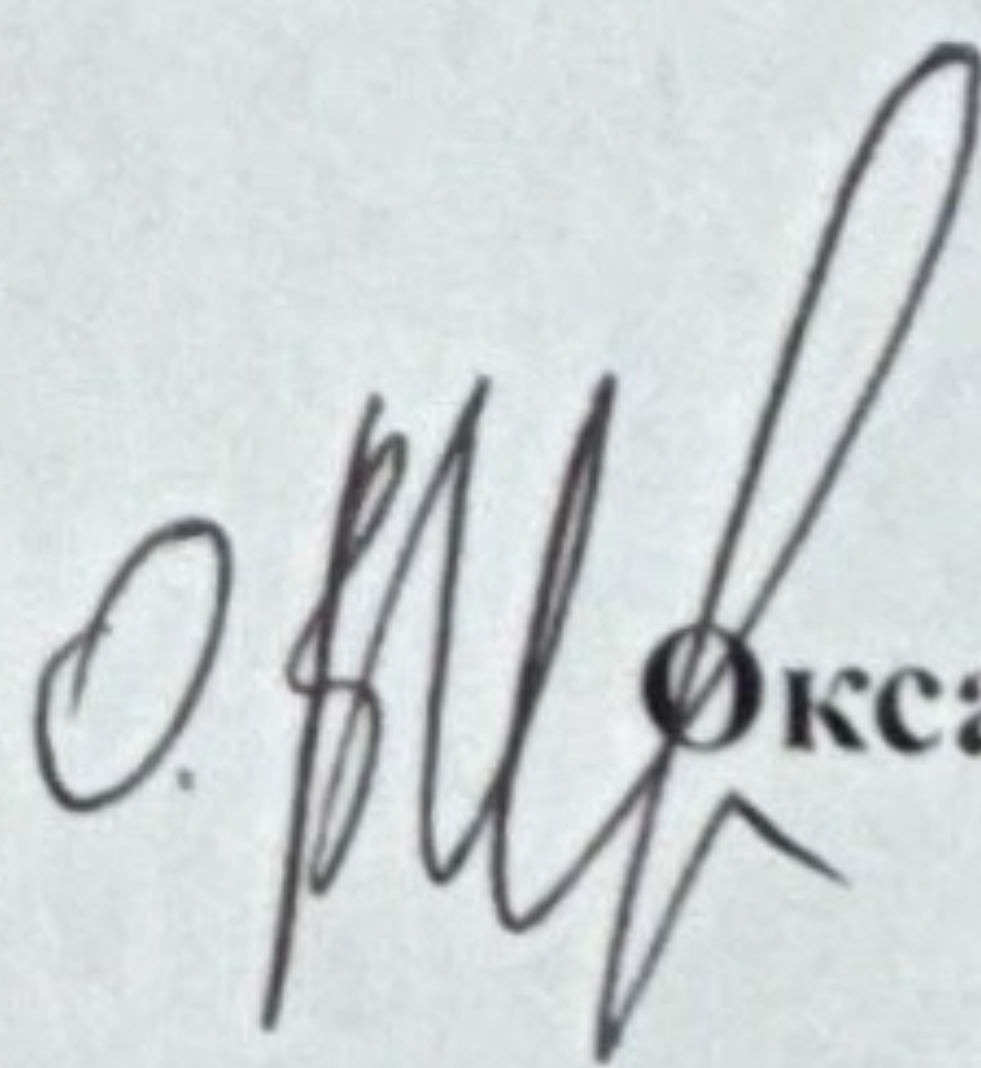
Зазначені зауваження мають дискусійний характер та не знижують загальної наукової цінності дисертації. Вони радше вказують на перспективи подальших досліджень у межах заявленої проблематики.

Загальний висновок. Дисертаційна робота Воеводи Марії Вікторівни «Інститут права притулку: досвід України, Великобританії та країн Європейського Союзу» є завершеним, самостійним і цілісним науковим дослідженням, яке відповідає вимогам галузі знань 08 «Право»

спеціальності 081 «Право» та вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», який затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а дисертантка Воєвода Марія заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право». Автор проявив високий рівень професійної підготовки, що дозволяє рекомендувати цю роботу до захисту та позитивної оцінки.

Офіційний опонент

Доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри процесуального
права Чернівецького національного
університету імені Юрія Федьковича

Оксана ЩЕРБАНЮК

